

Kis adók helyzete 2008-ban

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalhoz az úgynevezett kis adókból **közel 8 százalékkal nagyobb összeg folyt be** 2008-ban, mint egy évvel korábban. Míg 2007-ben 422,7 milliárd forint bevétel keletkezett ezekből az adófajtákból, a rákövetkező évben **456,3 milliárd forintra emelkedett**.

A növekmény többsége a munkaadói-, és a munkavállalói járulékból, továbbá a gyógyszerforgalmazók befizetésénél mutatkozik. A környezetterhelési díjak bevétele 29 százalékkal, a szakképzési hozzájárulásra teljesített befizetések közel 16 százalékkal növekedtek. Ezzel szemben az innovációs járulék bevétel tíz százalékkal, míg a vállalkozói járulék, és a kulturális járulék bevétel közel 2 százalékkal csökkent (1. sz. táblázat).

A kis adók bevétele (millió forint)

Adónem	2007	2008	Változás	
			millió Ft	Index
Munkaadói járulék	201 364	211 480	10 116	105,0%
Munkavállalói járulék	92 064	97 608	5 544	106,0%
Szakképzési hozzájárulás	33 599	38 858	5 260	115,7%
Gyógyszer forgalmazók befizetése	22 527	35 319	12 792	156,8%
Innovációs járulék	28 694	25 615	-3 079	89,3%
Rehabilitációs hozzájárulás	13 646	14 683	1 037	107,6%
Vállalkozói járulék	14 016	13 764	-252	98,2%
Környezetterhelési díj	8 017	10 318	2 301	128,7%
Kulturális járulék	8 768	8 613	-156	98,2%
Környezetvédelmi termékdíjak *	18 566	5 223	-13 343	28,1%
Együtt	422 694	456 257	33 563	107,9%

Megjegyzés: a környezetvédelmi termékdíjak beszedése 2008-tól a VPOP hatáskörébe tartozik.

Említést érdemel, hogy a munkaadói járulék, a munkavállalói járulék, a vállalkozói járulék, a rehabilitációs hozzájárulás, és a szakképzési hozzájárulás a Munkerőpiaci Alap, míg a kulturális járulék a Kulturális Alap bevételeit képezi.

A környezetvédelmi termékdíjakat 2008-tól a VPOP szedi be, így az adóhatósághoz befolyt összeg csak 2007. évre, illetve az azt megelőző időszakra vonatkozik.

Ha az egyes adónemek súlyát nézzük, a legtöbb bevétel a munkaadói járulékból származott, részaránya a vizsgált adónemek összbevételének 46 százalékát jelentette. Meghatározó részt képvisel

még a munkavállalói járulék is 21 százalékos részesedéssel. A szakképzési hozzájárulás részaránya 8 százalék, utána a gyógyszerforgalmazók befizetése következik közel ugyanennyivel. Az innovációs járulék 6 százalékos súlyt képvisel. A rehabilitációs hozzájárulás, és vállalkozói járulék aránya 3-3 százalék, míg a környezetterhelési díj, és kulturális járulék részaránya egyenként 2 százalékos.

A továbbiakban az egyes adónemeknél bekövetkezett változásokat elemezzük, különös tekintettel arra, hogy a törvényi változások milyen hatással voltak a bevételek alakulására. A gyógyszerforgalmazók fizetési kötelezettségét az Adóvilág 9. számában megjelent cikk mutatta be, ezért jelen cikk csak a befizetések alakulását tartalmazza.

Munkaadói, és munkavállalói járulék

1. sz. táblázat

Mindkét járulékfizetési kötelezettséget a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény írja elő, a munkaadó állapítja meg, és vállalja be, és az elszámolt hónapot követő hónap 12. napjáig fizeti meg.

A munkaadókat terhelő 3 százalékos járulék alapja 2008. december 31-éig a munkavállaló részére munkaviszonya alapján kifizetett és elszámolt bruttó munkabér, illetmény (kereset), valamint végkielégítés, jubileumi jutalom, a betegszabadság idejére adott díjazás, személyi

jövedelemadó köteles természetbeni juttatás (kivéve az Sza tv. 69. § (10) bekezdése szerinti reprezentáció, üzleti ajándék címén nyújtott természetbeni juttatást), étkezési hozzájárulás, üdülési hozzájárulás és a munkaviszony keretében biztosított cégautó adójának 25 százaléka.

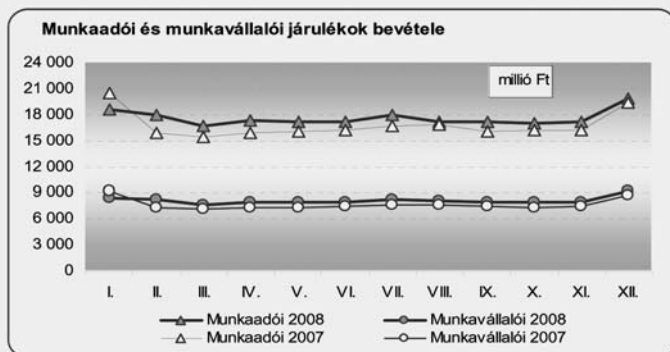
A munkavállalókat terhelő járulékot a munkaviszony alapján a munkaadótól kapott bruttó munkabér, illetmény (kereset) után kell megfizetni, mértéke 1,5 százalék. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra, aki öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjban részesül, illetőleg arra jogosulttá vált.

Munkaadói járulékból 2008-ban 211,5 milliárd forint bevétel folyt be, ez 5 százalékkal több, mint az

előző évben. A 10,1 milliárd forintot kitevő növekedés elsősorban bérfejlesztések hatásának tudható be.

A munkavállalói járulékból származó bevétel 6 százalékkal magasabb az egy évvel korábbinál, értékben 97,6 milliárd forintot tett ki.

Az alábbi diagramból látható, hogy a bevételek az év során mindkét adónemnél viszonylag egyenletesen alakultak, a kisebb ingadozások a bérkiáramlással, illetve a nem rendszeres jövedelmek kifizetésével hozhatóak összefüggésbe.

Az egyes hónapok bevételeit vizsgálva megállapítható, hogy a januárt kivéve valamennyi hónapban meghaladták a bázis adatokat. A januári bázis alatti teljesülés elsősorban a közsféra 13. havi bérének előző évtől eltérő kifizetésére vezethető vissza.

Vállalkozói járulék

A főfoglalkozású egyéni és társas vállalkozóknak 2005. január 1-től vállalkozói járulékot kell fizetniük, melyről szintén a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek el látásáról szóló 1991. évi IV. törvény rendelkezik.

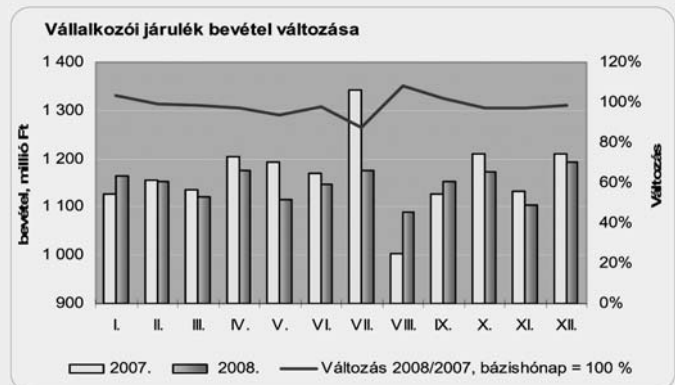
A vállalkozói járulékot havonta, a tárgy hónapot követő hónap 12. napjáig kell bevallani, és megfizetni.

A **vállalkozói járulék alapja** egészségbiztosítási járulékalapot képező jövedelem, de havi átlagban legalább a minimálbér kétszeresének 4 százaléka. Ha a járulékalapot képező jövedelem nem éri el a minimálbér kétszeresét, akkor a foglalkoztató a járulékot a tényleges járulékalapot képező jövedelem, de legalább a minimálbér alapulvételével fizeti meg.

A vállalkozói járulékból 2008. évben befolyt 13,8 milliárd forint nettó bevétel 1,8 százalékkal, 251 millió forinttal kevesebb a 2007-es értéknél. A bevétel csökkenés elsősorban annak a következménye, hogy csökkent a vállalkozói járulék kötelezettséget vállaló társas vállalkozások, illetve a főfoglalkozású egyéni vállalkozók

száma. Míg 2007-ben havi átlagban 294 ezer adózó vallott ilyen kötelezettséget, addig 2008-ban kevesebb, mint 278 ezer vállalkozás nyújtotta be bevallását.

A bevallói létszám több, mint 5 százalékos csökkenését a minimum járulékalap emelkedése (a 2007. évi 131 ezer forintról 138 ezer forintra) csak részben ellensúlyozta.

Szakképzési hozzájárulás

A munkáltatókat terhelő szakképzési hozzájárulás mértéke **2008-ban** nem változott, az **éves bérköltség 1,5 százalékát** kellett ezen a címen befizetniük.

A fizetendő szakképzési hozzájárulás **csökkenthető a tárgyévben átutalt fejlesztési támogatások, és a saját munkavállaló képzésének költségeivel** a törvényben meghatározott mértékben.

- A **fejlesztési támogatás** csak a hozzájárulásra kötelezettnél képződött bruttó kötelezettség legfeljebb 70%-áig vehető figyelembe, felsőoktatási intézmények esetében pedig legfeljebb 35%-a lehet. 2008. szeptember 1-jétől változtak a fejlesztési támogatás nyújtásának törvényi feltételei. A törvény meghatározza a fejlesztési támogatás befogadására jogosult intézmények körét.

- A **saját munkavállaló képzésére elszámolt költségek** mikro-és kisvállalkozásoknál nem haladhatja meg a bruttó kötelezettség 60 százalékát, egyéb kötelezetteknek pedig 33 százalékát. A kötelezettség csökkentő tételek időarányosan kifizetett része az előleg megállapításánál figyelembe vehető.

A vállalkozásoknak az év során **féléves előleget** kell fizetniük az adóév hetedik hónapjának 20. napjáig, és egyidejűleg be is kell vallaniuk. A befizetett előlegek és az éves nettó kötelezettség **különbözetét a tárgyév utolsó év második hónap 15 napjáig kell befizetni**, illetve a többletbefizetést ugyanezen időponttól lehet visszaigényelni.

Az eva adózókra eltérő szabályok vonatkoznak, a foglalkoztatottak utáni a szakképzési hozzájárulást a tárgy hónap első napján érvényes minimálbér kétszerese alapján fizetik. Szakképző iskolai tanulói gyakorlati képzése esetén a fizetési kötelezettség csökkenthető tanulónként havonta a minimálbér kétszeresének másfél százalékával, összesen legfeljebb a hozzájárulás mértékéig.

Az eva adózók a tárgynegyedévi csökkentési lehetőség figyelembe vételével az adóév első három negyedévére előleget fizetnek a negyedévet követő hónap 12-éig. Az adóévben már befizetett előlegek és az éves kötelezettség különbözetét az éves bevallás benyújtására előírt határidőig kell pénzügyileg rendezni.

Az adózók által benyújtott bevallások adatai szerint 2008-ban a fizetendő szakképzési hozzájárulás alapja 5 996,0 milliárd forintot tett ki.

Kötelezettség csökkentő tételként az érintett cégek tavaly összesen 25,3 milliárd forint, az előző évinél 4,6 milliárd forinttal nagyobb összeget számoltak el. Ezen belül a saját dolgozó képzésére fordított összeg 1,9 milliárd forinttal, 13,8 milliárd forintra emelkedett. A tárgyévben átutalt fejlesztési támogatások összege viszont 2 milliárd forinttal, 11,5 milliárd forintra csökkent, ami feltételezéseink szerint a szabályok módosulásának tulajdonítható.

A 2008. évre bevallott szakképzési hozzájárulás összege 3 százalékkal, 40 milliárd forint mérséklődött 2007-hez képest, melyben szerepet játszott a kötelezettségcsökkentő tételek emelkedése.

A szakképzési hozzájárulásból származó bevétel 2008-ban 38,9 milliárd forintot tett ki, amely 15,7 százalékkal, 5,2 milliárd forinttal több az előző évinél. A dinamikus növekedés az adóalap emelkedésére vezethető vissza, tekintve, hogy a kötelezettség csökkentésként figyelembe vett tételek összege több mint egyötödével nőtt 2007-hez képest.

Innovációs járulék

Az innovációs járulék éves bruttó összege az adóévet megelőző adóévi adóalap (vagyis a nettó árbevétel, csökkentve az eladott áruk beszerzési értékével, a közvetített szolgáltatások értékével, az anyagköltséggel) 0,3 százaléka.

A jogszabály szerint a bruttó járulékból levonható a saját tevékenységi körben végzett kutatás-fejlesztési tevékenység közvetlen költsége, és a törvényben meghatározott szervezetektől megrendelt kutatási-fejlesztési tevékenység költsége, melyek összegét csökkenteni kell a kapott állami támogatással. Így előfordulhat, hogy a fizetendő innovációs járulék nettó összege nulla lesz.

Az 2008. üzleti évi innovációs járulék kötelezettségről szóló bevallást 2009. május 31-ig, illetve az adóévet követő adóév ötödik hónapja utolsó napjáig kellett benyújtani az adóhatósághoz.

A bevallások adatai szerint 2008-ban a bruttó járulék éves összege 10,4 százalékkal 43,1 milliárd forintra emelkedett az előző évhez képest (2. számú táblázat).

Az innovációs járulék bevallások kiemelt adatai (millió Ft) 2. sz. táblázat

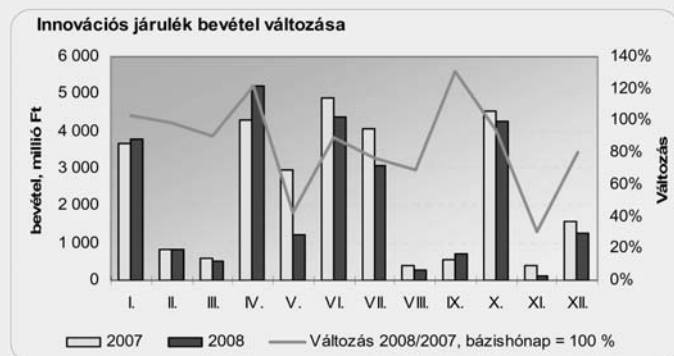
Megnevezés	2007	2008	Változás	
			millió Ft	Index
Innovációs járulék éves bruttó összege	39 024,4	43 101,9	4 077,5	110,4%
Kötelezettségcsökkentő tételek éves összege	19 549,7	22 843,6	3 293,9	116,8%
Innovációs járulék éves nettó összege	19 474,7	20 258,4	783,7	104,0%
Éves járulék és az előlegek különbözete	524,0	169,7	-354,3	32,4%

A fizetési kötelezettséget csökkentő tételek értéke a bruttó járulék dinamikáját meghaladó mértékben nőttek. Az adózók 22,8 milliárd forintot számoltak el ezen a címen, 16,8 százalékkal többet, mint egy évvel korábban.

Előbbi kettő különbözeteként a nettó járulék kötelezettség 20,3 milliárd forint, amely 4 százalékkal magasabb a 2007-es adatnál. Ez a dinamika 6 százalékkal elmarad a bruttó járulék kötelezettség növekedésétől, a kötelezettségcsökkentő tételek magasabb összege következtében.

A bevallás adatokból kitűnik, hogy 2008-ban a nettó fizetési kötelezettséget a negyedéves előlegek formájában szinte teljes mértékben megfizették az adózók. Az éves bevallás benyújtásával egyidejűleg, vagyis általános esetben a tárgyévet követő május 31-ig mindössze 169,7 millió forint befizetést kellett teljesíteniük, ami egyharmada az előző évi lemaradásnak.

Innovációs járulékból 25,6 milliárd forint bevétel keletkezett 2008. évben, ami 10,7 százalék, 3 milliárd forint csökkenést jelent a 2007-es értékhez képest.

Rehabilitációs hozzájárulás

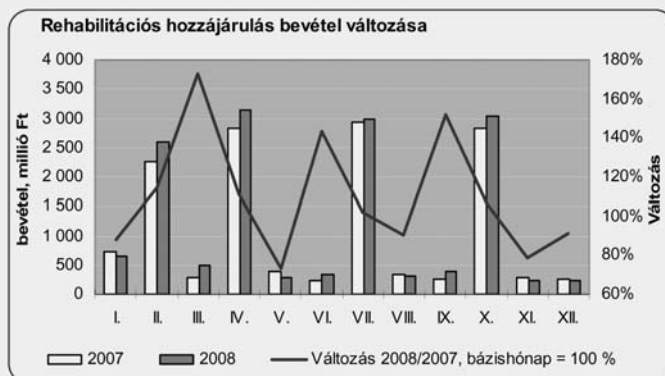
A rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettséget a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 41/A§ (1) bekezdése írja elő.

A befizetett hozzájárulás a Munkaerőpiaci Alap rehabilitációs alaprészének bevételét képezi, és a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási rehabilitációjára kerül felhasználásra.

A hozzájárulást annak a munkaadónak kell fizetnie, aki 20 főnél nagyobb létszámot foglalkoztat, és a megváltozott munkaképességű foglalkoztatottak száma nem éri el a létszám 5 százalékát, azaz a kötelező foglalkoztatási szintet. A kötelező foglalkoztatási szintből hiányzó létszám, és a rehabilitációs hozzájárulás szorzata adja a rehabilitációs hozzájárulás éves összegét.

A **rehabilitációs hozzájárulás éves mértéke** a 2007. évi 152 000 Ft/főről **164 400 Ft/főre emelkedett 2008-ban.**

Az adózóknak az **I-III. negyedévre előleget kellett fizetni** a negyedév utolsó hónapját követő hónap 20. napjáig. A negyedéves előlegek összege a tárgynegyedévi tényadatok alapján számított éves kötelezettség egynegyede. Az előlegek és a tényleges éves kötelezettség különbözetének elszámolása 2009. február 15-ig történt.

A **rehabilitációs hozzájárulás 2008. évi nettó bevétele 14,7 milliárd forint volt, ami 7,6 százalékkal, 1,0 milliárd forinttal haladta meg az előző évi értéket.** A bevétel növekedése összefügg azzal, hogy nőtt a rehabilitációs hozzájárulás tételes összege.

Környezetterhelési díj

2008-ban lényeges változás, hogy a levegőterhelési és vízterhelési díjak esetében a fizetendő adót már 100 százalékos díjmértékkel kellett megállapítani. 2007-ben a levegőterhelési díjnál még 90 %-os, vízterhelési díjnál pedig 80 %-os kedvezményes díjmérték volt érvényben. A talajterhelési díj esetében ez az arány a 2007. évi 75 %-ról 2008-ban 80 %-ra emelkedett, és a 100 %-os díjmérték 2009-től lép majd be.

Az adózók negyedévente előleget fizetnek, melynek bevallási és befizetési határideje a negyedév utolsó napja. A tárgyévi tényleges kibocsátás alapján számított díj és a befizetett díjelőleg különbözetét 2009. március 31-ig kellett megfizetni. A túlfizetést az adózó az első negyedévi díjelőlegnél beszámítja, vagy visszaigényli.

Az új létesítményt üzemeltető kibocsátó az üzemelés első évében fizetendő díjat egy összegben a tárgyévet követő március 31-ig köteles megfizetni.

A **környezetterhelési díj fizetésére kötelezett cégek a bevallásaikban 10,2 milliárd forint nettó fizetési kötelezettséget tüntettek fel, ez 22,4 százalékkal haladja meg az előző évi 8,3 milliárd forintot.**

A növekedést elsősorban a **vízterhelési díj** fizetési kötelezettség 34,6 százalékos növekedése eredményezte.

A **levegőterhelési díj** nettó fizetési kötelezettsége 7 százalékkal közel 4 milliárd forintra nőtt.

A **talajterhelési díjnál** mutatkozó másfélszeres emelkedés az össz-kötelezettségre alig volt hatással. A főbb változásokat a 3. sz. táblázat tartalmazza.

Megnevezés	2007				2008				Változás 2008/2007
	Levegő- terhelési díj	Víz-	Talaj-	Össz.	Levegő- terhelési díj	Víz-	Talaj-	Össz.	
Éves kötelezettség	4 121,7	8 277,2	12,0	12 410,9	4 605,0	10 945,8	18,4	15 569,2	125,4%
Igénybe vett díjkezdvezmény	425,9	3 635,4		4 061,3	652,2	4 699,8		5 351,9	131,8%
Nettó kötelezettség	3 695,8	4 641,8	12,0	8 349,6	3 952,8	6 246,0	18,4	10 217,2	122,4%

Adónemenkénti megoszlásban a kötelezettség többségét (61 %) a vízterhelési díj és a levegőterhelési díj (közel 39 %) jelentette 2008-ban is.

A kötelezettek bizonyos esetekben **díjkezdvezményeket** (Ktd. 15. §-a) vehetnek igénybe.

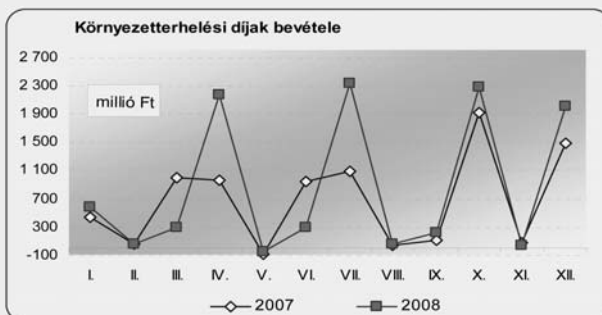
- Ha a kibocsátó légszennyezőanyag kibocsátás csökkentését szolgáló beruházás valósít meg **50 %-os levegőterhelési díjkezdvezményt** vehet igénybe a kivitelezés időtartama alatt időarányosan, de legfeljebb 2 évig.

- Vízterhelést csökkentő beruházás esetén **50 %-os vízterhelési díjkezdvezmény** érvényesíthető a kivitelezés időtartama alatt időarányosan, de legfeljebb 5 évig. Az önkormányzatok a törvény 20. §-ában meghatározott bevallással egyidejűleg igényelhetik vissza a díjkezdvezményt.

- A vízminőségi és mennyiségi **mérőműszerek beszerzési** értékének 80 %-a a beszerzés évében a fizetendő díjelőlegből **levonható**.

- Ha a kibocsátó **hulladékhasznosítást** végez, az új termékbe beépülő hazai hulladék mennyisége arányának megfelelően a negyedévenként esedékes levegő- és vízterhelési díjelőleget csökkentheti.

A tavalyi évről benyújtott bevallások adatai szerint az adózók a korábbiánál nagyobb mértékben éltek a díjsökkentési lehetőségekkel. **2008-ban összesen 5,4 milliárd forint kedvezményt számoltak**

el, ami az előző évit 1,3 milliárd forinttal haladja meg.

A környezetterhelési díjakból 2008-ban realizált nettó bevétel 10,3 milliárd forint, ami 2,3 milliárd forinttal haladja meg az előző évi összeget. A kiugró, 29 százalékos növekedés a díjfizetési kötelezettség megemelésére vezethető vissza.

Kulturális járulék

A kulturális járulékot bizonyos termékek és szolgáltatások után kell fizetni. A fizetési kötelezettség kiterjed többek között a hirdetésekre, újságokra, könyvekre, mobiltelefonokra, építményekre, a részletes listát az 1993. évi XXIII. törvény melléklete tartalmazza.

Az egyes termékek, illetve szolgáltatásokat terhelő kulturális járulék mértékek nem változtak 2008-ban, a járulékalap (árbevétel) összegének 0,2-25 százaléka. A legalacsonyabb 0,2 százalékos kulcs építményekre vonatkozik, míg a legmagasabb adó a pornó- és erőszak tartalmú termékeket terheli.

A bevalló létszám lényegében alig változott. A 2008-as évre vonatkozóan összesen 6 188 bevallás érkezett az adóhatóságához, míg az előző évről 6 196 bevallás került fel-

Kulturális járulék bevallások 2008. évi adatai (millió forint) 3. sz. táblázat

Bev. kód	Megnevezés	Járulék-kulcs	Járulék alapja		Járulék összege	
			millió Ft	mege.%	millió Ft	mege.%
111	Könyv, brosúra, röpirat	1%	34 976,8	3,5	349,8	4,5
112	Újság, folyóirat és időszakos kiadvány	1%	67 568,4	6,8	675,7	8,7
118	Kereskedelmi reklámanyag, katalógus		9 880,0	1,0	98,8	1,3
121	Hangfelvételek CD-n	2%	4 384,9	0,4	87,7	1,1
122	Kép, vagy mozgóképfelvételek CD-n, DVD-n	3%	5 076,7	0,5	152,3	2,0
144	Rádiótel., rádiótávíró, rádió és tv műsor adó kész.	1%	16 896,3	1,7	169,0	2,2
149	Rádiótel. és rádiótávíró vevőkész. (mobiltel.is)	1%	43 831,3	4,4	438,3	5,6
150	Televíziós adás vételére alkalmas kész., rádióműsor, hang és képfelvevő vagy lejátszó	0,5%	44 787,4	4,5	223,9	2,9
161	Szórakozóhelyi felsz., asztali vagy társasjáték	10%	3 670,4	0,4	367,0	4,7
207	Hirdetés	1%	273 814,6	27,4	2 738,2	35,2
212	Film, video DVD-lemez terjesztése	2%	7 646,2	0,8	152,9	2,0
216	Rádió-, televízióműsor-szolgáltatás	1-2%	14 416,4	1,4	288,3	3,7
301-309	Épület, egyéb építmény	0,2%	379 318,4	37,9	754,3	9,7
Fentiek együtt			906 267,8	90,6	6 496,2	83,6
Mindösszesen			1 000 547,1	100,0	7 769,5	100,0

dolgozásra. A részletes bevallás adatokat a 3. számú táblázat tartalmazza.

Az adózók 2008-ra 1 000,5 milliárd forint járulékalapot tüntettek fel bevallásaikban, amely 25 százalékkal magasabb az egy évvel korábbiánál. Ebben jelentős szerepet játszott, hogy az épületek és építmények adóalapja másfélszeresére, a hirdetéseké pedig 9,3 százalékkal emelkedett.

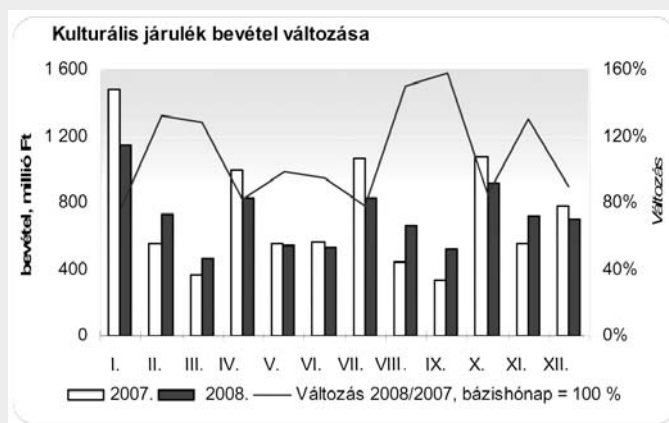
A járulékalap termékenkénti megoszlásában kisebb változás következett be 2007-hez képest.

A legnagyobb összeget továbbra is a 0,2 százalékos kulcs alá tartozó épületek és építmények képviselik. Járulékalapjuk 379,3 milliárd forintra gyarapodott, így részese-désük a 2007. évi 31 százalékról 38 százalékra emelkedett.

Az 1 százalékos kulccsal adózó hirdetések járulékalapja 273,8 milliárd forintra emelkedett, viszont részesedésük 31 százalékról 27 százalékra csökkent.

A bevallásokban megjelenő fizetendő járulék 2008-ban 7 769,5 millió forint volt, amely 12,5 százalékkal haladja meg az előző évi 6 903,5 millió forintot.

A járulékalap növekedési üteménél lényegesen mérsékeltebb növekedés arra vezethető vissza, hogy az adóalap bővülés közel kétharmada a legalacsonyabb kulcs alá tartozó körben következett be.

A bevételi adatokat nézve **közel ugyanannyi bevétel folyt be kulturális járulékból 2008-ban, mint az előző évben.** A korábbi 8 768 millió forinttal szemben tavaly 8 613 millió forint befizetést teljesítettek az adózók.

SÁFÁR JÁNOSNÉ